

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART LÄÄNERANNA VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	LÄÄNERANNA VALD
TEEKAARDI KOOSTAJA	Sigrid Sepp ja Grete Kaljulaid
TOIMETAJAD	Tarmo Tuisk, Ulrika Hurt
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajandusalane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID.....	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

- Suurimaks probleemiks jäätmemajanduse valdkonnas on ehitusjäätmete kogumine ja taaskasutus;
- puudulik info sellest, millised jäätmed kellelgi üle jäävad ja kes võiks neid taaskasutada.

Lääneranna valla arengukavas tõstatatud prioriteedid:

- olmejäätmete, mida ei ole korraldatud jäätmeveosse veel hõlmatud, kogumissüsteemide; loomine vastavalt võimalustele (kogumispunktide rajamine või kogumisringide korraldamine);
- korduvkasutuspunktide rajamine kasutuskõlbulike asjade kogumiseks koostöös taaskasutuskeskustega;
- avalikel üritustel korduvkasutatavate toidunõude kasutusele võtmine.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

PRIORITEETSSED:

- ringmajandusalane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine

VÄHEM OLULISED:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

PRIORITEETSSED:

- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

VÄHEM OLULISED:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Energia- ja kliimakavad on vastu võetud, sh valdadel on ühine KEKK.
- Lihula katlamaja toodab energiat rohtsest biomassist.
- Pärnumaa Arenduskeskuses toimuvad korra kuus rohekolmapäevad. On valitud välja ja koolitatud 25 *zero-waste* saadikut küsimustes, kuidas kogukonnapõhiselt materjale ringlusse võtta jne.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Eesmärgid jäätmemajanduse valdkonnas:

- vähemalt baastaseme saavutamine kõikides minuomavalitsus.ee jäätmemajanduse näitajates;
- ehitus- ja lammutusjätmete müügiplatvorm;
- biojätmete väärimine maakonna piires;
- korraldatud jäätmeveo maakondlikult organiseerimine;
- maakondlik spetsialist keskkonnahoidlike riigihangete toetamiseks;
- kogukondliku konsensuse saavutamine rohepöörde teemade osas.

HUVIPAKKUVAD TEEMAD:

Jäätmemajanduse edendamine

- ehitus- ja lammutusjätmete müügiplatvorm
- jäätmejaama või -keskuse laiendamine ringmajanduse otstarbel

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Olulisimad prioriteedid:

- turba tootmise vähendamine, sh ekspordi vähendamine;
- turba suurem väärindamine.

KÕRGE PRIORITEETSUSEGA TEEMAD:

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tööstussümbioos

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
- koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
- maakondlikud koolitused, eksperdid

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- ringse linna/piirkonna projekt

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede

MADALAMA PRIORITEETSUSEGA TEEMAD:

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.
- tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- olemusringi hindamise rakendus ettevõtetele

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- tööstussümbioosi edendamine
- ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
- maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires)
- KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Jäätmemajanduse edendamine	(jäätmejaama) korduskasutuskeskuse võimaluse tekitamine	lähitulevikus

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil	avalikel üritustel korduvkasutatavate toidunõude kasutuselevõtt	lähitulevikus

IV KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOORIUMIL

- Koostöö ettevõtete, MTÜ-de ja erinevate asutustega.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Koostöö teiste Pärnumaa omavalitsuste ja liitudega.

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Jäätmekäitlusloa hankimine on ettevõtja jaoks sageli keeruline, näiteks haljastusjätmete kompostimiseks on vaja jäätmekäitlusluba, kuid see on liiga suur administratiivne koormus;
- riigi poolt oleks abiks juhendid ja hea praktika keskkonnahoidlike riigihangete kohta.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Edasijõudnu - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vähemalt viie korteriga korterelamutes lisaks segaolmejäätmetele vanapaberit, bio- ja suurjäätmeid.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Baastase - lepingud kõigi kolme taaskasutusorganisatsiooniga (Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, Eesti Pakendiringlus).

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Edasijõudnu - liigiti kogutavatele jäätmetele on määratud ringlusse võtmise määrad

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Eeskujulik - on olemas pakendite kohtkogumine.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Eeskujulik - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vähemalt järgmised jäätmed liigiti: segaolme, paber-, bio-, pakend- ning suurjäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Edasijõudnu - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval vähemalt 8 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Edasijõudnu - jäätmejaam võtab vastu ehitusjäätmeid.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Baastase - Omavalitsuse veebilehel või viitena jäätmevedaja kodulehele on leitavad hinnainfo ja asukohad, kus saab liigiti kogutud jäätmeid üle anda.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalasid?

Edasijõudnu - omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on eraldi käsitletud taastuenergiaalasid.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik – viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas.